

Rozpočet domácnosti VY_32_INOVACE_06_115

Projekt MŠMT	EU peníze středním školám
Název projektu školy	ICT do života školy
Registrační číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0771
Šablona	III/2
Sada	06
Anotace	Rozpočet domácnosti
Klíčová slova	Osobní příjem, osobní výdaj, rodinný rozpočet, přebytek a schodek rozpočtu
Předmět	Občanská nauka
Autor, spoluautor	Jiří Černý
Jazyk	Čeština
Druh učebního materiálu	Výklad
Potřebné pomůcky	PC, dataprojektor
Druh interaktivity	Výklad pomocí prezentace
Stupeň a typ vzdělávání	Střední škola
Cílová skupina	2. ročník, žáci 16 – 17 let, Mechanik opravář (obory H)
Speciální vzdělávací potřeby	ne
Zdroje	viz poslední strana nebo SŠST Ústí nad Labem, Čelakovského 5

ROZPOČET DOMÁCNOSTI

Mnoho rodin v současné době řeší finanční potíže a exekutorská řízení jsou dnes bohužel také běžným jevem. Abychom se vyhnuli podobným nepříjemným a stresujícím záležitostem, povězme si něco o rodinném rozpočtu a jeho řízení.

Rozumně hospodařící rodina by měla mít zpracovaný měsíční rozpočet. Tím je dán reálný předpoklad pro zajištění plynulého a bezproblémového chodu domácnosti. Předpokladem pro sestavení rodinného rozpočtu je základní znalost příjmů a výdajů v domácnosti a znalost osobního rozpočtu.

VELMI ČASTO MŮŽETE SLYŠET V MÉDIÍCH RČENÍ, ŽE RODINA JE ZÁKLAD STÁTU. O TOM JISTĚ NENÍ POCHYB, ALE NUTNO DODAT, ŽE SE TÍMTO MÍNÍ RODINA STABILNÍ, SOCIÁLNĚ A FINANČNĚ. MOŽNÁ TO VYPADÁ JAKO SAMOZŘEJMOST, ALE UDRŽET FINANČNÍ STABILITU RODINY NENÍ ZASE AŽ TAK LEHKÉ.

osobní příjem

Osobní příjem zahrnuje příjmy ze všech zdrojů. Největší složkou celkového příjmu jsou mzdy a platy, tedy čísla která lze měřit použitím výplatních listin a příjmových údajů ze zprávy o zaměstnanosti. Mimo to existuje mnoho dalších kategorií příjmů. Patří sem pronájmy, státní podpory, úroky a příjmy z dividend.

Osobní výdaj můžeme rozdělit na dvě skupiny. první skupinou jsou tzv. fixní platby, což jsou výdaje, které je velmi těžké změnit nebo minimalizovat. Pro rodinu jsou to např. splátky hypotéky, platby leasingu za auto, inkaso, paušál na internet a mobilní telefon, daně, zdravotní a sociální pojištění.

Druhou skupinou jsou tzv. kontrolovatelné výdaje, položky, které máme možnost ovlivnit a mohou kolísat podle uvážení, jako např. výdaje na zábavu, oblečení, stravu, sport, ale také pravidelné investiční výdaje a spoření.

Sestavení **rodinného rozpočtu** můžeme rozdělit do pěti základních bodů.

1

soupis osobních příjmů

shrnutí všech měsíčních výdajů

2

určení, zda příjmy pokrývají stávající výdaje

4

přehodnocení a přizpůsobení výdajů

aktualizace rozpočtu

5

osobní výdaj

Osobní příjem zahrnuje příjmy ze všech zdrojů. Největší složkou celkového příjmu jsou mzdy a platy, tedy čísla která lze měřit použitím výplatních listin a příjmových údajů ze zprávy o zaměstnanosti. Mimo to existuje mnoho dalších kategorií příjmů. Patří sem pronájmy, státní podpory, úroky a příjmy z dividend.

PŘEBYTKY A SCHODKY DOMÁCIHO ROZPOČTU

Mezi vytvářením osobního rozpočtu a rozpočtu domácnosti neexistuje zásadní rozdíl. Princip tvorby rozpočtu spočívá ve shrnutí všech příjmů a výdajů, rozdělených podle kategorií. V podstatě se jedná o soupis všech plánovaných příjmů a výdajů, určení, zda příjmy pokryjí výdaje, podle potřeby přehodnocování a přizpůsobení výdajů a v neposlední řadě také aktualizace rozpočtu.

Je zřejmé, že pokud bude odhad příjmů a výdajů špatný, bude špatný i rozpočet. Příjmy a výdaje je zapotřebí odhadovat pečlivě a je nutné nezapomenout na výdaje, jako jsou daně, dovolená nebo nečekaná vydání.

K vytvoření rozpočtu je zapotřebí vynaložit trochu času a přemýšlení. Často k tomuto účelu postačí tužka, papír a kalkulačka, někdy lze použít dostupných počítačových programů.

Zpracováním rozpočtu podle předchozích 5-ti kroků zjistíme, za co všechno peníze dostáváme a za co je utrácíme. Je zřejmé, že náš domácí rozpočet bude mít buď větší příjmy než výdaje, nebo opačně. Vznikne tak přebytek nebo deficit domácího rozpočtu. Rozpočet může být i vyrovnaný, když příjmy a výdaje budou ve stejné výši. Má-li domácí rozpočet přebytek, pak ho můžeme využít pro různé formy spoření nebo investování. Má-li domácí rozpočet deficit, pak jej vyrovnáváme různými druhy půjček. Je-li deficit opakovaný, pak musíme výdaje omezit nebo hledat cesty ke zvýšení příjmů.

Schodek zpravidla způsobuje pouze nedostatek finanční disciplíny !

Když už jsme schopni pracovat s přebytky, přichází další problém, totiž do čeho, kdy a s čí pomocí investovat.

Existuje velmi široká nabídka fondů, můžeme dávat peníze do banky na termínované vklady, můžeme nakupovat akcie nebo dluhopisy, můžeme vyhledat malého podnikatele a stát se jeho společníkem, lze také obchodovat s komoditami. Mezi investice patří svým způsobem také sázení nebo jiná forma hry o peníze, stejně jako nákup nemovitosti, její pronájem a pozdější předpokládaný prodej. Samotných druhů investic jsou desítky, konkrétních příležitostí desítky, stovky a tisíce.

Státem podporované stavební spoření je sice nelikvidní (na hotovost si počkáte minimálně šest let), ale poměr prakticky nulového rizika a velmi vysokého výnosu je fascinující a několik smluv stavebního spoření s nejlepším poměrem vklad/podpora by nemělo chybět v žádné rodině, která má dlouhodobé finanční cíle.

Nemám na to dost peněz, takže si to teď nekoupím. Jednoduché pravidlo, kterým se ale spousta lidí neřídí. Není přece nic lehčího než navštívit banku nebo někoho jiného, kdo půjčí... Peněz je najednou dost. Ale na jak dlouho? Rodiny mají často problém s tím, aby se zbytečně nezadlužovaly a nepůjčovaly si na věci, které opravdu nezbytně nepotřebují. Jako příklad nám můžou posloužit úvěry na dovolenou u moře nebo na novou plochou televizi s velkou úhlopříčkou.

Podobné těžkosti jsou i s vytvářením rezerv. Průzkumy sice ukazují, že většina lidí si uvědomuje, že dostatečná finanční rezerva je nezbytností, těch, kteří se tím však doopravdy řídí, ale není tolik. Odkládat stranou přitom člověk nemusí nijak horentní částky. Jde především o skálopevnou pravidelnost, se kterou by měly peníze putovat na místo, kam po nich sáhneme jen v případě největší nouze.

Dlouhodobý trend ukazuje na další nárůst zadlužování domácností v ČR. Zvyšování dluhů tuzemských domácností je pomalejší než v letech před krizí. To je dáno tím, že se lidé více obávají budoucnosti a proto jsou opatrnější v rozhodování, jestli se zadlužit nebo ne. Snižuje se zájem o spotřebitelské půjčky, které již několik měsíců objemově klesají. Naopak půjčky na bydlení vykazují stabilní nárůst. České domácnosti se tedy nadále zadlužují, ale pomaleji a především proto, aby si zajistily bydlení.

Mezi osobním výdajem a osobním příjmem je dost podstatný rozdíl.

V kolika a v jakých bodech lze stanovit celkem jed-
noduše a přitom přehledně rodinný rozpočet?

Obrazový materiál je majetkem autora a pochází z jeho vlastního archivu.